

Debesuota, gali lyti.
Saulė teka 5:34, leidžiasi 7:59

221-02-2

Library of Congress. Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Chicago, Ill. — Penktadienis, Gegužio-May 12 d., 1972 m.

Kaina 15c

113

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYMARKET 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

MASKVA NUOSAUKIA SMERKIA PREZIDENTA

DAUG KAS PAGIRIA PREZIDENTO NIXONO VEIKSMUS Š. VIETNAME

WASHINGTONAS. — Prezidento nutarimas užimti š. Vietnamo uostus rado didelį pritarimą Amerikos visuomenėje, sako Baltieji Rūmai. Tūkstančiai telegramų, kaip praneša spaudos sekretorius Ziegleris, ragina prezidentą nepasiduoti kritikams ir kietai laikytis. Telegramas yra prezidentui palankios 6-1 proporcija, palyginus su kritiškais telegramais. Ziegleris sako, kad šitokios nuotaukos anksčiau ar vėliau paveiks ir kritikus kongrese. Vieša opozicija namie labai paveikia Hanojaus vadų planus ir galvojimą. Komunistai tikisi, kad naminiai nesutarimai privers prezidentą jiems nusileisti ir priimti jų reikalavimus.

Sen, Charles Percy Čikagoje paskelbė, kad jis nepartija š. Vienamo bombardavimų sustiprinimui ir reikalauja tuoj išvežti visus Amerikos kareivius ir karo jėgas iš Vietnamo. Jis pareiškė, kad pietų vietnamiečiai tegu kariauja, nes "mes juos išmokėme, apginklavome ir užmokėjome jiems, kad kariautų".

Studentų Mobilizacijos komitetas šiandien skelbia visoj Amerikoje studentų streiką. Studentai visoje Amerikoje kelia triukšmą. Minnesotoje gubernatorius pasiuntė dvi kuopas kareivių atstatyti universitete tvarkos. Berkeley policija šaudė į studentus guminėmis kulkomis. Washingtono demonstracijos kongrese priverstė sargus visus žiūrovus išvaryti iš Atstovų Rūmų salės balkono, kuris atidarytas publikai. Burlingtone, Virginijoje sumiti 52 asmenys. Princetone sumiti 11 jaunuolių. Albuquerque universitete policija naudojo prieš studentus ašarines dujas. Prie Kerkland aviacijos bazės sumiti 36 asmenys. Prie Westover bazės sumiti jau 400 studentų, kurie trukdo įvažiuoti į aviacijos kareivines.

Atstovų Rūmų užsienio reikalų komitetas priėmė rezoliuciją 10-4 balsais, reikalaujant išvežti visas karines jėgas iš Vietnamo iki spalio 1-mos d., jei Hanojus sutiktų paleisti visus karo belaisvius.

Vienas žymus demokratas — išdo sekretorius John Connally — parėmė prezidento politiką ir išbarė senato demokratų už prezidento akcijos kritikavimą. Jis pareiškė, gal būt, nebalsuosias ateinančiuose rinkimuose už demokratų kandidatą.

JAV krepšininkai žaidė Vilniuje

Okup. Lietuvos krepšininkai š. m. balandžio 28 d. Vilniaus Sporto rūmuose sužaidė neeilines rungtynes. Jie rungtyniavo su JAV krepšininkais. Prieš atvykdam į Vilnių amerikiečiai Maskvoje pralaimėjo dvi rungtynes su Sovietų Sąjungos rinktinė ir du kartus laimėjo — susitikimą su Maskvos komanda ir Kijevo su Ukrainos krepšininkais.

Vilniuje įvykusias penktąsias rungtynes JAV sportininkai laimėjo santykiu 90:69 (po pirmojo ketvirčio 38:32). Lietuvinių penketuką sudarė: Algirdas Linkevičius, Algimantas Žukauskas, Saulius Patkauskas, Alvydas Šidlauskas ir Romualdas Venzbergas.

Lietuvos rinktinės pagrindą sudarė kauniečiai. Teisėjas vengras ir suomis. Vilniaus spauda pripažino: lietuviai rungtynes sužaidė nedarniai, amerikiečiai gi buvę žymiai išsadingesni bei greitesni.

Svarbiausia, kad lietuvių rinktinę nežaidė iškylus krepšininkas Modestas Paulauskas. Jo bu-

IŠ VISO PASAULIO

WASHINGTONAS. — Pentagonas tvirtina, kad Haifongo užblokavimas atsilieps ir į šiaurės Vietnamo maisto pristatymą, nes ir normaliais laikais jis neturi pakankamai maisto. Apie 40% visų laivų tonažo Haifonge atveža ryžius, sojos pupas ir miltus. Žvalgybos žiniomis praėjusį mėn. š. Vietnamas importavo 200,000 tonų maisto produktų. Per metus maisto importai siekia 2.2 mil. tonų.

ZENEVA. — Buvęs Venecuelos prezidentas Betancourt, aštuoneris metus gyvenęs Šveicarijoje, nutarė sugrįžti namo į tėvynę.

WASHINGTONAS. — Atstovų Rūmų pradėjo debatus dėl atlyginimo minimumo pakėlimo iš 1.60 dol. iki 2. dol. per val.

OTSU. — Japonas kandidatas į mero vietą miesto tarybos posėdyje išsitraukė peilį ir nusiprovė savo rankos mažąjį pirštą, savo "nuoširdumui įrodyti".

JOHANNESBURGAS. — M. Douglas-Home, 21 m., britų užsienio reikalų ministerio sūnas buvo išstremtas iš Pietų Afrikos už vyriausybės kritikavimą.

Atkreipė dėmesį

JAV vyskupai atkreipė dėmesį į katalikų persekiojimą okup. Lietuvoje. Š. m. balandžio vidury, Atlanta mieste, Georgia valst., įvykusiame JAV katalikų vyskupų "atvirame" suvažiavime dalyvavo 237 vyskupai (iš bendro 301 skaičiaus, priklausiančio Katalikų tVyskupų Tautinei Konferencijai — NCCB). "The Tablet" balandžio 20 d. paskelbė, jog Newarko vyskupas pagalbininkas John J. Dougherty atkreipė susirinkusių dėmesį į penkis svarbiausius, rūpestį keliančius sritis pasaulyje, į — Artimuosius Rytus bei Jeruzalę, Bažnyčios persekiojimą Lietuvoje, teisingumą šiaurinėje Afrikoje, aparteidų judėjimą Pietų Afrikoje ir į aviacijos karą Indokinijoje. (E)

vo pasigėdė ir amerikiečiai. (Beje, jie su lietuviais krepšininkais pirmą kartą pokario metais buvo žaidę 1970 m. Taline ir taip pat laimėjo (santykiu 82:69).

JAV sportininkai apžiūrėjo Vilnių, gi Kompozitorių rūmuose buvo surengta ir spaudos konferencija. Jie pasakojo: geriausiai sužaidė Vilniuje, M. Paulauską jie laiko "geriausiu pasaulio krepšininku mėgėjų tarpe". Vilniaus krepšinio žiūrovai, jų nuomone, išprusę, jiems Vilnius patiko — esąs "gražus miestas". Jie visur buvę maloniai sutikti, priimti, gavę dovanų. (E)

Pietų Vietnamo III-ėsios diviziono daliniai be kovos pasitraukė iš Quang Tri miesto, šiauriniame fronte. Diviziono vadas buvo pašalintas iš pareigų ir pasodintas į kalėjimą.

Š. VIETNAMO UOSTAI JAU UZDARYTI

Sovietų laivas grįžta namo

SAIGONAS. — Vakar 6 val. ryto Čikagos laiku, o Vietname saulei leidžiantis, pradėjo veikti Amerikos lėktuvų išmėtytos minos. Keli laivai išplaukė iš Haifongo uosto dar prieš minų suaktyvėjimą, jų tarpe ir keturi sovietų laivai. Iš viso Haifongo uoste buvo 36 laivai, jų tarpe 16 sovietų laivų, penki — Kinijos, keturi — Hong Kongo, du, — Kubos, vienas — Rytų Vokietijos, trys — Lenkijos ir 5 — Somalijos, tačiau galvojama, kad pastutiniųjų yra išnuomoti Kinijos vyriausybės.

Karinė vadovybė pranešė, kad į Haifongą atplaukia 25 prekiniai laivai. Dar neaišku, ar jie bandys įplaukti į uostą per minų laukus, ar bandys iškrauti savo krovinius į mažus š. Vietnamo laivelius atviroje jūroje. Tarp tų laivų yra 3 sovietų laivai.

Haifongo uoste Amerikos lėktuvai sužalojo du sovietų laivus "Babushkin" ir "Pezek". Keturi įgulos nariai sužeisti guli Hanojaus ligoninėje, jų tarpe viena moteris ir laivo gydytojas. Du — sužeisti sunkiai.

Šiaurės Vietnamo Amerikos lėktuvai tęsia stiprius puolimus. Trečiadienį lėktuvai padarė 300 atskrydžių, o vakar — 200. Oro kovose buvo nušauti 10 komunistų lėktuvų. Jūros laivyno leitenantas Cunningham vienas nušė tris Migus ir iš viso jau yra nušė penkis. Tas jam suteikia lakūnų gerbiamą "oro tūzo" titulą. Jo lėktuvas oro kovose buvo sužalotas, tačiau leitenantui ir jo radiistui pavyko nuskristi virš jūros ir ten išsokti su parašutais. Juos išgelbėjo laivo helikopteris. Hanojaus radijas skelbia, kad buvo nušauti 16 Amerikos lėktuvų, tačiau JAV karinė vadovybė pripažįsta tik 3 numuštus.

Praėjusią savaitę kare žuvo 19 amerikiečių ir 28 buvo sužeisti, dar 5 dingę be žinios. Komunistai Pietų Vietname vakar iš keturių pusių puolė apsuptą An Loc miestą po sunkios artillerijos ugnies, kurioje buvo sušaudyta 7,000 sviedinių. Miestas apsuptas jau nuo balandžio 7 d., tačiau gynėjai vis laikosi. Amerikos aviacijos remiami. Priešo artilerija apšaudė ir kitus miestus.

Karo laivai irgi bombardavo š. Vietnamo pakraščius savo galingomis patrankomis. Gynėjų sekretorius Laird paskelbė spaudai, kad vienas sovietų pre-

Saigonas keičia generolus

SAIGONAS. — P. Vietnamo prezidentas Thieu paskelbė visoje šalyje karo stovį. Jis pašalino iš pareigų dar vieną generolą, antros karinės apygardos viršininką gen. Dzu, paskirdamas jo vieton gen. Toan. Apygarda, apima ir centrinės P. Vietnamo aukštumas, kur vis didėja priešų spaudimas.

Kanhrien miestelyje, kurį užėmė komunistai Binh Dinh provincijoje, viena angliškai mokanti vietnamiečių šeima, kurios vyras dirbo vertėju, buvo sušaudyta. Du prancūzai katalikai kunigai buvo komunistų nukryžiuoti. Apie 600 įvairaus amžiaus vyrų, surinkinti grandinėmis į vieną liniją, buvo išvaryti į "perauklėjimo centrą".

Katalikų krizė Amerikoje

ROMA. — Vatikano laikraštis "L'Osservatore Della Domenica" rašo apie katalikybės krizę Amerikoje. Straipsnio autorius kun. Battista Mondin nesenai lankėsi Amerikoje ir daug kunigų jam pareiškė, kad už 20 metų katalikų bažnyčia Amerikoje būsianti nušluota. Jis vadina šitokia bažnyčios (padėtį "dideliu žemės drebėjimu").

Straipsnyje nurodoma, kad amerikiečiai kunigai pasitraukia iš bažnyčios, vienuolės pabėga iš vienuolynų, mokyklos užsidarinėja, teologai kritikuoja savo bažnyčią su masochistiniu užsidegimu. Perdėtai diskutuojamas ir kritikuojamas Vatikano II-sis Ekumeninis suvažiavimas, net ir imigrantų parapijos, kuriose praeityje katalikybė būdavo stipriausia, atsako savo religinių tradicijų, nes jų nariai nori tapti "jankiais". Daugelis galvoja, kad bažnyčia svarbi, tik tada, kai ji kalba apie rasinę lygybę, karą, skurdą ir kitas socialines negeroves.

Autorius reiškia viltį, kad "tylioji dauguma" išgelbės katalikybę Amerikoje.

TOKIO. — Japonijos automobilių eksportai pernai pakilo 57%, palyginus su 1970 m.

PREZIDENTO VIZITO NEATSAUKĖ, DERYBOS SU JAV VYKSTA TOLIAU

MASKVA. — Tik vakar Sovietų Sąjungos vyriausybė atsiliepė į Amerikos paskelbtą š. Vietnamo uostų blokadą. Tasso agentūros paskelbtame Kremliaus pareiškime sakoma, kad Amerikos veiksmai Vietname dar daugiau sukomplikuoja Pietryčių Azijos padėtį ir yra pilni grėsmės ir rimtų pasekų tarptautinės taikos ir saugumo srityje. Iki šiol sovietų spauda labai nuosakiai rašo apie Vietnamo įvykius. Sovietų laikraščiai tik kartoją pačių amerikiečių pareiškimus prieš Nixoną ir cituoja užsienio spaudos atsiliepimus.

Žvalgyba nenumatė priešų puolimų

WASHINGTONAS. — Karinės žvalgybos pareigūnai pripažino korespondentams, kad jie nesitikėjo, kad šiaurės Vietnamas puls šiaurinę P. Vietnamo dalį per demilitarizuotą zoną. Žvalgyba laukė puolimų centrinėje P. Vietnamo dalyje, Kontum apylinkėse.

Komunistų puolimas šiaurėje nustebino ne tik žvalgybą, bet ir šiaurinės provincijos gynybą. Netikėtai puolimas davė priešui penkių dienų pranašumą. Todėl buvo prarastas ir Quang Tri miestas bei apie 20 mylių ruožas prie demilitarizuotos zonos.

Amerikiečių žvalgyba nesitikėjo ir tokio didelio komunistų tiekimo. Jų sunaudojami artillerijos sviedinių kiekiai irgi — netikėtumas. Kaip ir kada jie privežė tiek amunicijos, žvalgyba gali tik spėlioti. Prie An Loc, apie 700 mylių nuo Hanojaus pramonės centrų, komunistai turėjo apie 30 tankų, pusę jų — 40 tonų ir keliolika 15 tonų amfibinių tankų. Kaip priešas tuos tankus atgabenė, niekas negali pasakyti, tačiau žvalgyba jų irgi nesitikėjo. Spėjama, kad tankai atvežti dalimis ir sustatyti Laose ir Kambojijoje. Sausumos keliais ar upe tankus atvežti reikėjo kiekvienam dviejų — trijų mėnesių, nes transportas įmanomas tik nakties metu, kada nepuola Amerikos lėktuvai.

Hue miestas laukia puolimo

HUE. — Amerikiečiai korespondentai aplankė Hue miestą, netoli kurio yra sutrauktos didelės komunistų jėgos. Naujai paskirtas šiaurinio fronto vadas gen. Truong yra sumobilizavęs visus vyrus miesto gynybai. Spėjama, kad komunistai bandys miestą užimti prieš gegužės 19 d., kada švenčiamas Ho Chi Minho gimtadienis.

Pietų Vietnamas Hue miestą turi apie 30,000 kareivių. Nesenai į Hue buvo atsiųsta naujų sunkiųjų tankų, kurie perkelti iš Japonijos. Amerikos aviacija komunistų daliniams prie Hue yra padariusi sunkių nuostolių.

Iš 350,000 gyventojų ir pabėgėlių miesto jame liko apie 60,000, maisto ir kitų prekių užtenka.

Venecuela žada paramą lietuviams

Venecuelos lietuviams. Bendruomenės pirmininkui bei Vliko atstovybės pirmininkui Vladimirui Venckui išsiuntus specialų memorandumą Vasario 16 progą, Venecuelos Respublikos Prezi-

Washingtono vyriausybės pareigūnai galvoja, kad prezidento kelionė į Maskvą nebus atšaukta. Nurodoma, kad Helsinkyje tebevyksta intensyvios derybos dėl strateginių ginklų apribojimo. Sekmadienį į Washingtoną atvyko sovietų užsienio prekybos ministeris Nikolai Patolichev ir pradėjo derybas su prekybos sekretoriumi Petersonu. Baigiama derėtis Washingtono dėl prekių laivynų bendradarbiavimo. Amerika ir Sovietų Sąjunga tęsia derybas dėl incidentų atvirose jūrose, o Maskvoje vyksta mokslininkų pasitarimai dėl bendrų erdvės programų. Washingtono vyksta derybos dėl "lend-lease" skolų. Dvidešimt amerikiečių tarsi Maskvoje dėl prezidento vizito smulkmenų.

Kinija, tuo tarpu, paskelbė griežtą prezidento Nixono veiksmų pasmerkimą ir pažadėjo toliau visomis jėgomis remti š. Vietnamą. Kinijos komunistų dienraštis sako, kad vietnamiečiai nepuolė Floridos ar Texas, jie nepastatė marionetinių vyriausybės Washingtono ir nepradėjo "amerikanizacijos" programos, kuri verstų amerikiečius kovoti prieš amerikiečius.

Šiaurės Vietnamas paskelbė viešą prašymą į visas socialistas šalis veikti, kad būtų sustabdyta Amerikos agresija. Savo prašyme ir pagalbą šaukme Hanojus kreipiasi ir į Amerikos "liaudį", kad ji sustabdytų "kruvinas Nixono rankas".

Kinijos sąjungininkė Europoje — Albanija juokiasi iš Kremliaus politikos, kaltina sovietų valdžią už tyklumą. Tas išsiganęs tyklumas rodo, kad yra samoklas tarp Amerikos imperialistų ir Maskvos revizionistų.

Kitas Maskvos kiršinotojas Fidel Castro Alžire pareiškė, kad 1972 metai nėra 1962 m., kada sovietai pasitraukė iš Kubos. Imperializmas šiandien nesąsagalas. Socialistų stovykla turinti vienąjį veikti ir viso pasaulio opiniją paremsianti socialistus.

Prancūzijos komunistai kritikuoja prezidentą Pompidou, kuris remia JAV imperializmą. Paryžiaus spauda neabejoja, kad prezidento Nixono vizitas į Maskvą jvyks, nežiūrint Vietnamo įvykių. Didžiausias spaudimas Maskvai ateina iš Bonos, kur iki kito trečiadienio buvo atidėtas sutartis tarp Maskvos ir Bonos ratifikavimas. Maskvoje prezidentas turi pasirašyti sutarimą dėl Berlyno. Jei kelionė sovietai atšauktų, sutartis dėl Berlyno liktų nepasirašyta ir Bona tikriausiai neratifikuo-ty nepuolimo sutarties.

dentas dr. Rafael Caldera, š. m. balandžio 20 d. atskak V. Venckui specialiu padėkos raštu, gražiai įvertinęs lietuvių veiklą Venecueloje ir pažadėjęs paramą jų pageidavimams. (E)

WEIMARO RESPUBLIKA IR NACIŲ DIKTATŪRA

(Pluoštas atsiminimų)
(Tėsinys)

Nežiūrint, kad Hitleris buvo padaręs labai sunkų nusikaltimą, "Volksgerecht" Miunchene Hitlerį nubaudė tik penkeriais metais paprasto kalėjimo. Ir tai po šio dainininkai sutiko šį sprendimą pasirašyti su sąlyga, kad Hitleris po šešių mėn. bus iš kalėjimo paleistas lygtinai, jam dovanojus likusią bausmę. Ir tikrai po šešių mėn. Hitleris lygtinai nuo atlikimo likusios bausmės buvo atleistas, nors teismą jis užtikrino, kad išėjęs iš kalėjimo savo priešvalstybinę veiklą tęs ir toliau. Hitlerio bendrininkai, dalyvavę sukilime, buvo nubauti tik po tris mėn. paprasto kalėjimo lygtinai, nors tvirtino, kad nuo savo priešvalstybinės veiklos neatšako ir ateityje. Šis procesas tęsėsi ištisą mėnesį, pirmininkaujant "Oberlandesgericht" teisėjui Neiharđt. Sprendimas buvo kaltinamųjų triumfas ir Respublikos pažeminimas. Iš teismo pusės buvo visiškai nesiskaitymas su Respublikos įstatymais ir teisės reikalavimų paneigimas. Taipogi paaiškėjo, kad Bavarijos teisingumo ministras du kartus buvo iškišęs į proceso eigą Hitlerio naudai.

Taigi 3-jo Reicho diktatūra

buvo pagimdyta ne tik jėgos, bet ir teisininkų darbu. Teisininkai paruošė tai jėgai ir klesnčiam neteisėngumui valstybės teisines normas, pagal kurias atrodytų, kad, kas daroma, yra pagrįsta teise ir teisingumu.

Reikia pastebėti, kad nacionalistams perėmus valdžią, sa vo veiklai rado jau pagamintą medžiagą prof. Erich Kaufman teisės mokslų veikaluose. Pastarasis teigė, kad viskas yra teisėta ir teisinga, kas valstybės norams ir tikslams tinka, todėl ir teisė valstybėje taip toli siekia, kaip toli siekia tos valstybės jėga. Tik jėga taria galutinį žodį, kas valstybėje yra teisėta ir teisinga. Todėl valstybė nieko neteisėto padaryti negali, nes, kas turi jėgą, tas turi ir teisę. Tai gi prof. Kaufmanas su savo teorija davė nacionalsocialistinei santvarkai teisinius pagrindus.

Be prof. Kaufmano nacionalistams dar padėjo ir prof. George Jellinek, kuris savo veikaluose visiškai paneigė susitarimo reikalingumą tarp valdžios ir valstybės piliečių, atseit, Jellinek sukūrė valstybėje kumščio teisės teoriją. Dedant tokias teorijas nacionalsocialistinės santvarkos pagrindais, šie teisės teoretikai pamiršo Kanto skelbtą patį: "Ne teisė po-

Parįžiuje įvyko madų paroda, kur buvo demonstruojami Pierre Balmain rūbai. Salė laiku nebuvo baigta perstatyti ir modeliuotojams teko maistytis tarp darbininkų.

litikai, bet politika teisei turi atitikti".

Vadovaudamasis Kaufmano ir Jellineko teorijomis 1936 m. valstybės sekretorius Dr. Roland Freisler savo kalboje teisininkams teigė: "Niekas negali mums sukludyti ištikimai vykdyti Fiurerio ir jo bendradarbių parėdymus. Teisininkas turi būti pavyzdžiu vokiškajai bendruomenei. Kas drįstų tokią tvarką nusižengti, tami nėra vietos teisininkų tarpe. Kas drįstų paabejoti nacional-socialistinės santvarkos teisingumu ir tikslingumu, tas turi būti sunaikintas. Visų turi būti tik vienas įsitikinimas — teisėta ir teisinga yra tai, kas vokiečių tautai naudinga."

Paminėti faktai dėl teismų sprendimų ir prof. Kaufmano bei Jellineko skelbtos teorijos, aiškiai įrodo, kad vokiečių teismai dar prieš 1933 m. jau buvo užkrėsti nacionalsocialistine ideologija.

Weimaro konstitucijai veikiant, priimti naują įstatymą, ar jį pakeisti reikalinga buvo Reichstagui nubalsuoti. Toki varžtai Hitleriui buvo neparankūs, tačiau pasaulyje reikėjo sudaryti naciams palankią opinią ir parodyti, kad kas daroma, yra legalu ir pagrįsta veikiančiais įstatymais. Pirmiausia Hitleris su savo talkininkais parengė įstatymą, pavadinatą "Ermaechungsgesetz", atseit, galios suteikimo įstatymą. Šio įstatymo projekta Hitleris pateikė Reichstagui, kuris 1933 m. kovo mėn. 24 d. jį priėmė. Įstatymo pirmas str. sako, kad visus įstatymus gali išleisti vyriausybė be numatytos konstitucijoje procedūros.

Atseit, įstatymų leidimui Reichstagas buvo daugiau jau nereikalingas. Be to, to įst. ant ras punktas sako, kad vyriausybės leidžiamieji įstatymai gali irgi prasilenkti su konstitucija. Šį įstatymą Hitleriui praves ti per Reichstagą buvo labai sunku, nes Reichstago daugumą sudarė tuo metu buvusi Vokietijoje skaitlingiausia parti-

ja — "Centro partija". Norėdami gauti šios partijos balsus, naciai griebėsi teroro, melo ir apgaulės. Pagaliau Hitleriui pavyko susitarti su "Centro partijos" vadu Kaas. Hitleris Kaas'ui pažadėjo saugoti teisėjų nepriklausomumą, nepažeis ti krikščioniškųjų konfesijų, nepažeisti teisių mokyklose ir auklėjimo srityje, nepažeisti esamos padėties Vokietijos provincijose ir, svarbiausia, apsaugoti Reicho prezidento teises. Taip pat pažadėjo, kad visi valdininkai liks savo vieto se. Hitleris su Kaas sąlygom su tiko, tačiau iš savo pusės parei kalavo Galios suteikimo įstatymo projektą būtinai priimti, nes tai būtina jo prestižo pakėlimui užsieniuose. Už įstatymo projektą balsavo 441, o prieš 94, tai yra vien socialdemokratai.

"Galios suteikimo" įstatymą Reichstagui priėmus, Hitleriui savo darbus įteisinti nebuvo daugiau reikalinga nei konstitucija, nei Reichstagas. Duotus "Centro partijai" pažadus Hitleris visai ir nemanė vykdyti. Pirmoje eilėje jis panaikino Reicho tarybą (Reichsrat), kurią sudarė rinkti nuo kiekvienos provincijos atstovai, panašiai kaip USA senatas ir, su siaurino provincijų vyriausbių teises, o vėliau tas vyriausybės pakeitė gauleiteriais. Tokiu būdu pasiekė visos Vokietijos valdžios centralizacijos.

Teismams tvarkyti Hitleris išleido naują Teismų santvarkos įstatymą (Gerichtsverfassungsgesetz). Teismų santvarkos įst. I str. sako: "Teisėjo galia vykdoma per teismus. Teisėjai tik įstatymų klausio". Vienok teisėjas gali ir nepaklusti krikščioniškųjų konfesijų, pvz. įstatymui kaip Vokiečių tautos kraujui ir garbei apsaugoti" arba dėl "Tautos kenkėjų" (Volksschaedlinge) įstatymui, jei tie įstatymai nesiderina su teisėjo sąžine. Tačiau toks teisėjas iš teisėjo pareigų tuojau pašalinamas. Teisėjo sąžinė — bereikšmis dalykas. Bet ir nacių laikais kai kuriais atvejais teisėjas turėjo laisvės savo sprendimui. Pavyzdžiui, teisiama si užsitarnautą bausmės pagal B. St. 2-ą str. t. y. "Nach gesundem Volksempfinden". Kada įvyksta nusikaltimas pagal šį įst., atseit, kada pažeista "Gesunde Volksempfinden", pa liekama teisėjui spręsti. Bendrai imant, nacionalsocialistinė teisingumo politika buvo tokia, kiek galint veikti į atskirus teisėjus, darant jiems sprendimus. Tokia politika buvo pavadinata "teisėjų vairavimu", nors toks vairavimas griežtai prieštarauja Teismų santvar-

teisių sprendimus prie bendros linijos. Išreikštos nacionalsocialistinėje dvasioje".

Nacionalsocialistams visai nerūpėjo laikytis įstatymų teisingumo ir teisingumo. Jiems rūpėjo, ir to pasiekė, kad teisėjai būtų vairuojami NSDAP. Prie monės šiam tikslui buvo visos teisėtos. "Laiškuose teisėjams" dėl teisėjo sprendimo ar teisingumo ministras skelbdavo savo pastabas. Vienus sprendimus pagirdavo, kitus išpeikdavo. Žinoma, kiekvienas teisėjas savo sprendimą atpažindavo, nors ir nebuvo žymima, kokio teisėjo sprendimas padarytas. Bet jeigu ant sprendimo buvo ministro neigiama pastaba, toks teisėjas, jau buvo skaitomas nepatikimu. Todėl kiekvienas teisėjas, darydamas sprendimą, turėjo tai turėti galvoje ir daryti tokį sprendimą, kuris atitiktų ministro nusistatymui. Tuo ir baigiasi teisėjo nepriklausomumas pagal Teismų santvarkos įstatymo pirmą str. Čia duosiu vieną pavyzdį.

Vienuliškos metų mergaitė mokykloje atsisakė sveikintis "mit dem deutschen Gruss". Mokytojo klausimai, mergaitė atskė, kad tai ji daranti dėl savo tikybinių įsitikinimų, nes tai prieštarauja biblijai, kur pasakyta: "Nedaryk nieko iškelto rankom, nes tai nepatinka Viešpačiui". Mokytoji norint paveikti mergaitę per jos tėvus, tėvai griežtai atsisakė paveikti mergaitę, nes tai prieštarautų biblijai. Apie šį įvykį buvo painformuotas "Jugendamt", kurio pareigos yra prižiūrėti, kaip vaikai auklėjami ir užlaikomi. Jugendamt, globos teis-

me "Vormundschaftsgericht" išklė bylą, reikalaujamas mergaitę atimti iš tėvų ir patalpinti prieglaudon, arba perduoti kitų globai, nes mergaitės tėvai yra nacionalsocializmo priešai. Vormundschaftsgericht Jugendamto reikalavimą atmetė, motyvuodamas, kad mergaitės tėvai gal ir nejaucia simpatijų nacionalsocializmui, bet nėra jokių įrodymų, kad jie yra nacionalsocializmo priešai. Jugendamt teismo nutarimą apskundė aukštesnei teismo institucijai ir skundas buvo patenkintas. Gi teisingumo ministras, dėl globos teismo sprendimo, "laiškuose teisėjams" padarė tokį prierašą: "Auklėjimas vokiškos jaunomenės priklauso tėvams, mokyklai ir HJ. Jie turi dirbti, kad jaunomenės auklėjimas eity nacionalsocialistinės dvasios keliu. Nutolimas nuo tokios auklėjimo formos sudaro pavojų bendram tikslui siekti. Pasyvi tėvų laikysena vaikų auklėjime yra nusikaltimas nacionalsocialistinei idėjai. Tuo labiau, kad šiame atsitikime turime reikalo su nacionalsocialistinės santvarkos nesimpatikais biblijos tyrinėtojais (Bibelforscher) ir savo vaikus jie auklėti negali".

Tuo tarpu B. G. B. 163 str. sako, kad vaikų auklėjimas ir jais rūpinimasis yra išimtinai tėvų teisė.

Šios bylos finalas buvo toks, kad mergaitė patalpinta prieglaudon, o jos tėvai koncentracijos stovyklon.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

JEIGU NEBŪTŲ SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ, NEBŪTŲ IR NAUJŲJŲ!

Prof. Vaclovo Biržiškos "Senujų Lietuviškų Knygų Istorija" yra veidrodis, kuriame atsispindi pirmųjų lietuviškų knygų kelias. Kietais viršeliais irisios knygos kaina yra tik \$3.00, minkšt. \$2.50. Knyga Jums bus pasiūta, jei atsiųsite pinigų šiuo adresu:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois

KNYGOS ANGLŲ KALBA

A VISIT TO SOVIET OCCUPIED LITHUANIA. Cikagietės ispūdžiai oku puotoje Lietuvoje apsilankius. 101 psl. Kaina \$1.00.

J. Jasmirnes, A KISS IN THE DARK. Pikantiškų ir intymų nuotykių aprašymai, paimti iš gyvenimo. Lengvas stilius, gyva kalba, gražiai išleista 150 psl. Kaina \$2.50.

Kristijonas Donelaičius, THE SEASONS. Klasinės poemos "Metai" poeto Nado Rastenio vertimas. Gražus leidinys, 127 psl. Kaina \$3.00.

Dr. Juozas S. Končius, VYTAUTAS THE GREAT. Istoriniai DLK Vytauto bruožai, paliečiant to laiko Lietuvos valstybės ir jos kaimynų istoriją 211 psl. Kaina \$3.00. Kietais viršeliais \$4.00.

Dauguma šių knygų yra tinkamos dovanos įvairiomis progomis. Jas ir kitas knygas galima įsigyti atsilankius i. Naujienos arba atsiuntus čekį ar pinigine perlaide.

NAUJIENOS

1739 South Halsted Street, Chicago, Ill. 60608

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

— Sek pasaką, mamytė.
Apie senus laikus,
kai aitvarai ir laumės
Skrajojo po laukus...

S. Petersonienė

Poezija ir pasakos yra vaikų megstami ne mažiau kaip žaidimai ir krikštaviniai. Naujienose galima gauti šių perlių ir žemčiūgų mūsų mažieji ugnis bei jaunimui:

1. N. Burkiene, VELTYKŲ PASAKOS, 32 psl., telpa 6 pasakos ir DVI NUKĖS, 34 psl. su 8 apsakymais ir vaiku pasaulio. Abi gausiai iliustruotos, spalvotais viršeliais, kainuoja po 1 dol.

2. Vanda Frankiene-Vaitkevičienė, SOKOLADINIS KISKELIS, pasaka mažiesiems. Jūratės Eidukaitės iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gražus leidinys. \$1.50

3. A. Giedraitis, MURKLYS, 24 apsakaitės vaikams. Dail. V. Siman-kevičiaus iliustruota. 130 psl., \$1.80.

4. Stasė Vanagaitė - Petersonienė, LAUME DAUME. 17 eilėraščių, kaip pasakų, apie paslaptingąsias laumes Tėvų žemėje. Labai gražus leidinys, didelio formato, kietais viršeliais, gausiai dail. J. Kiburo iliustruota, 66 psl., kaina 5 dol.

5. Maironis, JAUNOJI LIETUVA, poema. 118 psl., \$1.00.

6. Alfonsas Vambutas, TRYS SAKALAI, Liet. Mokytojų s-gos premijuota knyga. Joje originalūs apsakymai, padavimai, legendos, novelės. Dail. V. Stančikaitės iliustracijos. 186 psl., kaina 2 dol.

7. Juozas Švaistas, SAUNUS PENKETUKAS, apsakaitės, kaip pasakos vaikams ir jų gyventojų, svajonių ir žygių, iliustruota dail. Z. Šodeikienės Didelio formato, kietais viršeliais, puikus 77 psl. leidinys. \$3.00.

8. Jonas Valaitis, SENOVES LIETUVIŲ DIEVAI, mitologijos posmai išliuoti padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuviai ir žemaičiai bendravo su savo dievais. 54 psl., \$1.00.

Vaikai megstą ir nori skaityti. Dėlto is pat mažens yra daug lengviau juos įpratinti lietuviškai skaityti ir myleti lietuvišką knygą. Jei tėvai išbalansuotų vaikams perkamas dovanas — pusę knygų, pusę žaislų — lietuviško auklėjimo rodyktė staiga pakiltų aukštyn.

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliui, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

You can't live on love forever.

Okay, you're young. You've got all the love in the world and you're doing your best to live on it. Retirement? That's for when you're old, right?

It's for when you're old if you can afford it.

The kind of retirement you're after isn't the typical rocking-away-on-the-front-porch variety. You probably picture yourself taking extended vacations, pursuing hobbies, or buying that forty acres and living off the land. Pipe dreams? Not if you prepare now.

There's an easy, painless way to make your retirement dreams a reality. Join the Payroll Savings Plan where you work. That way, an amount you specify will be set aside from each paycheck and used to buy U.S. Savings Bonds. It's an easy way to save.

And now there's a bonus interest rate on all U.S. Savings Bonds—for E Bonds, 5½% when held to maturity of 5 years, 10 months (4% the first year). That extra ½%, payable as a bonus at maturity, applies to all Bonds issued since June 1, 1970... with a comparable improvement for all older Bonds.

Now is the time to start saving. Money's a nice thing to have while you're living on love forever.

Bonds are safe. If lost, stolen, or destroyed, we replace them. When needed, they can be cashed at your bank. They may be deferred until redemption. And always remember, Bonds are a good way to save.

Take stock in America.
Now Bonds pay a bonus at maturity.

The U.S. Government does not pay for this advertisement. It is presented as a public service in cooperation with The Department of the Treasury and The Advertising Council.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

